

Serguei Lavrov (Moscou, 1950) és el ministre d'Afers Estrangers de Rússia. En aquesta entrevista parla sobre la relació del Kremlin amb el govern d'Obama, el desarmament nuclear i la cooperació en el conflicte amb l'Iran.

Senyor ministre, sembla que els EUA i Rússia, després d'una fase de relacions tibants, volgueren apropar-se l'un a l'altre. El 2009 podria esdevenir "l'any de la sortida de la situació actual", com ha dit el vostre homòleg alemany, Frank-Walter Steinmeier?

—La crisi financera mundial obliga tots els països a concentrar-se en els problemes reals. La comesa és ben fàcil.

—De veres?

—Ja no ens podem permetre més el luxe de dedicar-nos a jocs geopolítics, perquè tots ens trobem davant situacions que afecten directament els nostres ciutadans. Per això no hauríem de continuar ideologitzant els problemes; en comptes d'això hauríem d'expressar sincerament els interessos nacionals propis, entendre els interessos legítims dels altres, no seguir cap més agenda oculta, on s'afirme una cosa però se'n faça una altra per darrere. Els signes que rebem indiquen que el nostres companys occidentals s'adrecen als mateixos objectius.

—Però açò implica també que Rússia abandone la retòrica antioccidental. Últimament, occident era el culpable de gairebé tot allò que passava al món.

—Sempre ens ho retrauran. La retòrica antioccidental... Per exemple, quan ens oposem a una nova volta en l'ampliació de l'OTAN cap a l'est...

—...Us referiu a la incorporació d'Ucraïna i Geòrgia a l'aliança...

—...o a l'oposició a la base militar de l'OTAN a la mar Negra, o l'oposició a la defensa antimíssils americana a Polònia i la República Txeca, que representaria un perill per a nosaltres, perquè alteraria l'equilibri estratègic. A més, reaccionem només a mesures reals —mesures que violen compromisos assumits per occident els darrers vint anys. Resulta estrany que occident pugui actuar contra l'esperit de la guerra freda, i per contra a nosaltres ens retrauen la retòrica antioccidental tan

“Encara vivim a l'ombra de la guerra freda”

EL TEMPS

prompte com expressem la nostra opinió. Considere, per dir-ho amb suavitat, que no és just.

—Com podria ser, doncs, aquest acostament? Amb la renúncia dels

Estats Units a l'escut antimíssils en canvi d'ajuda a l'Afganistan o a l'Iran?

—De bescanvi ja n'hi ha hagut en èpoques anteriors, quan es va dissoldre

la Unió Soviètica, quan les nostres tropes van abandonar l'Europa de l'est i durant la reunificació alemanya. Lamentablement, els nostres companys occidentals no han complert la seua part del pacte. En conseqüència, a Europa encara vivim a l'ombra de la guerra freda.

—I com seria, per exemple, si es fera un nou intent pel que fa a l'Iran, que és sospitós de construir armes nuclears.

—No es tracta només que occident coopere amb nosaltres. Hi ha un grup de sis estats, format per la Gran Bretanya, França, Alemanya, els EUA, Rússia i la Xina. Es va acordar que tots donarien suport a l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica. I es van aprovar sancions que afecten persones i organitzacions implicades en el programa nuclear iranià. Nosaltres ens atenim a aquest pacte.

—Però al mateix temps Rússia bloca un enduriment de les sancions...

—...perquè apunten cap a un blocatge econòmic i no fomenten les negociacions. Ho rebutgem estrictament, això no ho hem signat. Però ens alegra que Barack Obama i el seu equip parlen de la necessitat de contemplar la situació amb una mirada nova. Afirment que els Estats Units cercaran oportunitats per a parlar directament amb l'Iran. Rússia s'ha dedicat a açò durant els últims quatre anys.

—Aparentment Obama reflexiona sobre un nou inici en el procés de desarmament, sobre la reducció de les armes nuclears —possiblement fins arribar a una xifra de 1.000 caps explosius per a cada part.

—Encara no he vist cap proposta segons la qual s'hagen de suprimir el 80% dels caps o se n'haja de reduir la xifra total a 1.000. Només conec el document corresponent dels mitjans de comunicació. Oficialment, encara no ens ha arribat res, tampoc de sotamà.

—Ja comença a ser hora, el tractat de reducció d'armes estratègiques expira a final d'enguany.

—Els tres darrers anys, hem mirat d'incloure el govern de Bush a mantenir un diàleg seriós que havia de tractar sobre quin acord substituiria l'anterior. Tanmateix, els Estats Units no estaven preparats per a negociacions aleshores.

—Per què advoca Rússia?

—Pel desarmament, per un límit màxim de caps explosius i míssils. També perquè els mecanismes de control existents es mantinguen vigents. L'equilibri de les armes ofensives estratègiques ha estat decisiu per a l'estabilitat mundial aquestes darreres dècades. El vice-president nord-americà, Joseph Biden, ha remarcat a la Conferència de Seguretat a Munic que ben aviat els EUA estaran preparats per a dialogar amb nosaltres. Això demostra que el govern d'Obama entén millor que no pas el govern de Bush que el control d'armament i el desarmament són importants.

—Aleshores, també és possible de pensar que els EUA i Rússia treballen conjuntament en un escut anti-míssils?

—Fa un any i mig ja vam presentar una proposta com aquesta per a un projecte trilateral de Rússia, Europa i els EUA. Amb estacions de radar en territori rus i a l'Azerbaidjan seria possible d'establir una cadena de radars, amb què poguérem vigilar cada amenaça de míssils del sud. Es tracta d'una alternativa als plans unilaterals aplicats pels Estats Units. Encara no és massa tard. Podríem seure a la taula de negociacions i començar fent una valoració de la situació.

—Rússia ha estat obsessionada durant molt temps amb els Estats Units, cosa que tot sovint ha irritat els europeus. Ara el president Dmitri Medvedev ha proposat un nou sistema de seguretat europeu. A occident no li queda clar quins objectius persegueix Rússia en concret. Per què no recorren ambdues parts a l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa (OSCE) com a estructura de seguretat i la modernitzen?

—Perquè en el marc europeu hi ha organitzacions molts més importants que no els estats que formen part de l'OSCE: l'OTAN, la Unió Europea, l'Organització per a la Seguretat Col·lectiva...

—...una aliança entre Rússia i sis ex-repúbliques soviètiques...

—L'OSCE era completament impotent quan començà l'agressió de Geòrgia contra Ossètia del Sud, igual com l'OTAN. Vam exigir al Consell de Seguretat de l'ONU que ratificara el pla Sarkozy-Medvedev sobre l'armistici, però s'hi negà. Així mateix, el consell

de l'OSCE només va aconseguir una solució poc entusiàstica. Per a nosaltres es tracta d'un principi clau que fins ara no es podia posar a la pràctica; ningú no pot construir la seua seguretat a costa de la dels altres. Necessitem sens falta un nou acord sobre seguretat europea que ho garantezca i que incloga mecanismes de control d'armes i de desarmament.

—Us agrada de parlar de principis. Un dels de l'OSCE és no fer ús de la força per modificar els límits territorials. Aquest principi Rússia l'ha tingut en alta estima en el cas de Kosovo, que s'ha separat de Serbia. En el cas d'Ossètia del Sud i Abkhàzia, que es van separar de Geòrgia, Rússia hi aplica uns altres principis, vol annexionar-se aquests territoris. Allí hi ha més tropes de les acordades, fins i tot en poden sorgir bases militars russes.

—Coneixem perfectament el principi d'integritat territorial. Com pot ser compatible amb el dret del poble a l'autodeterminació és un tema discutit arreu del món. Fins ara només hi ha un document que s'ocupa del conflicte d'interessos; l'ONU el va aprovar el 1970. De llavors ençà, cada país ha de respectar la integritat territorial d'un altre, sempre que no s'hi exercezca cap mena de violència contra minories nacionals en aquesta regió.

—Què significa açò, per a Geòrgia?

—Geòrgia ha tractat de manera xovinista dues nacions menudes, que en temps de la Unió Soviètica se li van adjudicar. El president mateix, Mikhaïl Saakaixvili, fou qui destruï la integritat territorial de Geòrgia, quan va ordenar de bombardejar una ciutat pacífica a Ossètia del Sud. Això era un crim contra la nació, atès que la violència era dirigida contra persones que abans Saakaixvili havia descrit com a ciutadans del seu estat.

—No hi ha canvis. Rússia ha ignorat la integritat territorial de Geòrgia; per contra, a Kosovo afirma que es tracta d'un principi sagrat.

—Ambdues situacions s'assemblen aparentment, però occident les tracta de manera desigual. Així mateix, a Kosovo hi va haver una guerra —llarga, brutal, que des de la nostra perspectiva viola completament el dret interna-

cional. Va acabar l'any 1999 amb la resolució 1.244 de l'ONU, a la qual Sèrbia es va atènyer. En contraposició amb el conflicte d'Ossètia del Sud i Abkhàzia, a Kosovo els albanesos no van ser pressionats, i tampoc no els van atacar. No hi va haver cap motiu per a la declaració d'independència de Kosovo.

—**Fins ara ningú no ha seguit l'exemple rus de reconèixer Ossètia del Sud i Abkhàzia; cap dels vostres aliats més propers no ho ha fet. Us ha sorprès?**

—Per a nosaltres no es tractava d'aconseguir cap efecte geopolític, sinó de protegir gent que els darrers vint anys ha estat víctima de provocacions i atacs. Després de l'agressió de Geòrgia no teníem la intenció de reconèixer totes dues repúbliques. El document de Sarkozy i Medvedev prometia de debatre l'estatus d'Ossètia del Sud i Abkhàzia després de l'armistici.

—**I per què no va ser així?**

—Quan Sarkozy va presentar el pla a Tbilisi, Saakaixvilí es va negar a parlar de la qüestió de l'estatus, fora on fora. Tot seguit va rebutjar el consell de l'OTAN i Rússia d'ocupar-se d'aquest afer; el Consell de Seguretat de l'ONU, també. Finalment, la direcció de Geòrgia va explicar que la guerra no s'havia acabat, que en algun moment la continuaria. A occident se sentia que rearmarien Geòrgia. Llavors ens va sorgir la convicció que només podíem assegurar la simple supervivència d'Ossètia del Sud i Abkhàzia si els reconeixíem com a estats independents.

—**Ara mirem cap al futur. La guerra de l'Afganistan és el problema més gros de la política exterior del nou govern dels Estats Units. A Rússia també li deu interessar que occident no fracasse a Hindu Kush. Com hi podeu ajudar?**

—L'abril del 2008 vam signar un acord amb l'OTAN pel que fa el trànsit de béns no militars sobre territori rus cap a l'Afganistan. Fins ara hi havia acords semblants només amb Alemanya i França; des de fa poc també n'hi ha amb Espanya. Cap a final del mes passat els Estats Units ens van demanar que l'acord amb l'OTAN també instal·lara les bases per a l'abastament del contingent americà. Ho vam aprovar

de seguida i, a més a més, hem acordat amb l'OTAN de posar transports militars russos a disposició de les forces de pau situades a l'Afganistan. D'una altra banda, podríem col·laborar encara més per evitar el tràfic de droga.

—**Tot açò sembla cordial. Però per què vol el Kirguizistan tancar, precisament ara, les últimes bases de les forces aèries dels americans a Àsia central —que només servien per al proveïment—, aparentment a causa de la pressió russa?**

—Això és decisió del govern kirguís. Hi havia molts motius per a donar peu al descontentament: una vegada un soldat nord-americà va disparar a un ciutadà kirguís i la policia no en podia investigar el cas; una altra un

nord-americà va atropellar transeünts sense cap conseqüència legal. Una altra vegada es van vessar tones de querosè a pobles kirguisos, i de nou ningú no en fou responsable. Els nord-americans han danyat fins i tot l'aparell estatal del president kirguís.

—**Just en aquest moment Rússia va confirmar una ajuda creditícia al Kirguizistan. Hem de pensar que és una coincidència?**

—Vam signar l'acord corresponent. El Kirguizistan és un dels països més pobres i és aliat nostre. Amb un aliat actuem tal com cal.

*Martin Doerry, Christian Neef,
Matthias Schepp i Andrej Batrak*

Traducció de Blanca Juan